

OBNOVA, REKONSTRUKCIJA I MODERNIZACIJA OPĆE BOLNICE U VINKOVCI

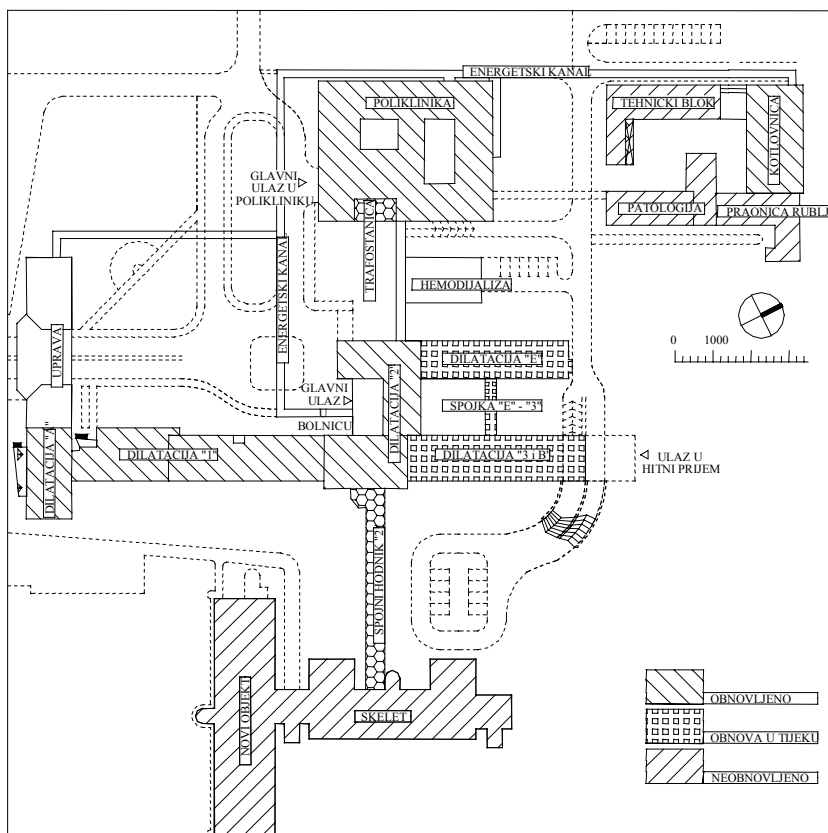
Opća bolnica u Vinkovcima bila je po općoj građevina koja je tijekom Domovinskog rata pogodilo najviše projektila. Projektili su na ovu bolnicu na istoku Vinkovaca padali sa svih strana, a najviše iz obližnjih Mirkovaca, odakle je četnicima pucanje po bolnici bio početak svakodnevnoga granatiranja. Procjenjuje se da je na bolnicu ispaljeno između 8000 i 10.000 raznovrsnih projektila. Uoči rata bolnica je bila temeljito obnovljena, jedino je nedovršena bila jedna zgrada na istočnom dijelu bolničkog prostora, gdje je izgrađena samo armiranobetonska konstrukcija koja se i danas naziva Skelet. Bila je to velika medicinska ustanova sa svim predviđenim medicinskim odjelima te je u lipnju 1991. godine imala 1180 zaposlenih radnika i 505 pos-

RENOVATION, REFURBISHMENT AND MODERNIZATION OF THE GENERAL HOSPITAL IN VINKOVCI

The general hospital in Vinkovci suffered heavy damage in the Homeland War when it is believed to have been hit by as many as 10,000 missiles. Nevertheless, the hospital continued to offer its services throughout the war although some of its wards had to be relocated to the school building in St. Mikanovci and, later on, to premises of the old hospital in the town's center. The renovation of the hospital officially started in 1994 although some of its sections were in fact renovated or reconstructed through grants allocated by the international community. Many hospital sections have thus far been refurbished and equipped, so that now the only remaining facility to be renovated is the technical block, i.e. the building whose renovation was postponed because it did not suffer a lot of damage, and as priority was given to completion of the hospital section whose construction started before the outbreak of war. Current work for the hospital focuses on improvement of the surrounding green spaces and the related infrastructure. The renovation of the Vinkovci hospital is also funded by the Social Development Fund of the European Council.

telja. Sada, nekoliko godina nakon potpunog okončanja rata zanimalo nas je kako je i koliko obnovljena ta teško stradala bolnica koja svoj rad nije prekidala ni u najtežim ratnim danima.

U bolnici smo razgovarali sa Zdenkom Zagorcom, dipl. ing. el., tehničkim direktorom, koji je tu dužnost obavljao i u vrijeme najtežih ratnih stradanja. On nam je rekao da je pravi rat započeo 14. rujna 1991., a trajao je punih 5 mjeseci i granatiranja su prestala 1. lipnja 1992. godine. Međutim, u Oluji je 5. kolovoza 1995. na bolnicu palo 38 projektila, srećom gotovo bez ikakve štete. Inače u ratu je u podrumu radila samo glavna kirurgija s pratećim službama, s rentgenom, laboratorijem, intenzivnom njegovom i stacionarom. Radila je dakako i tehnička služba s kotlovnicom, praonicom i patologijom. U studenom 1991. srušen je dimnjak kotlovnice, ubrzo potom i drugi, ali su uspješno nadomješteni čeličnima. Ratno je stanje zahtijevalo silan angažman svih medicinskih radnika, ali i dvadesetak radnika u tehničkoj službi. Sve vrijeme najtežih napada bolnica nije nikada ostala bez tople vode, grijanja i električne struje. Za proizvodnju su struje koristili su se jednim agregatom od 125 kW koji nikada nije zatajio. Valja reći da je bolnica u najtežim danima većinu svojih odjela bila preselila u zgradu osnovne škole u St. Mikanovcima i tamo su punih deset mjeseci djelovali svi preostali bolnički odjeli.

Tloris bolnice s označenim etapama obnove

Tijekom 8 mjeseci agresije u područjima bolnice operirano je 2211 teško ranjenih pacijenata, koji su pretežno stradali od krhotina granata, a najčešće su ozljede bile one prsnog koša i ekstremiteta. Kroz bolničku je patologiju u to vrijeme prošlo 496 mrtvih, uglavnom hrvatskih branitelja.

Obnova je započela već početkom 1992. godine kada su se, praktički pod granatama, obnavljala stakla i krovovi. Zanimljivo jest da je najmanje stradala zgrada nazvana Novi objekt u kojoj je sada smješteno i bolničko ravnateljstvo i u kojoj smo razgovarali o obnovi bolnice. Iako je ta zgrada smještena najistočnije, i ujedno je najbliža Mirkovcima, sačuvala ju je činjenica da je paralelna s glavnom prometnicom i što je prema Mirkovcima okrenuta bočno. Sustavnija obnova započela je prestankom agresije kada su se u grad počeli vraćati njegovi stanovnici i kada se vratilo mnogo djece. Tada su u središtu grada za bolničke potrebe obnovljene dvije stare građevine – zgrada stare vojničke bolnice (*Regiment-spital*) izgrađena 1875. godine i zgrada starog rodilišta koja se nalazi preko puta u Ulici kralja Zvonimira. Te su zgrade osposobljene te su se u

Zgrada stare bolnice u Vinkovcima

njih smjestili svi značajniji bolnički odjeli, poput pedijatrije, interne, psihijatrije, plućnog odjela i sl. Svi su se odjeli morali iseliti iz škole u St. Mikanovcima jer je započinjala školska godina. Valja istaknuti da su neki odjeli i danas smješteni u tim središnjim gradskim prostorima, primjerice psihijatrija koja je u starom rodilištu.

No prava je obnova pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva, nastavio je iznositi precizne podatke ing. Zagorc, započela točno 30. rujna 1994. U razdoblju od 1992. do 1994. godine obavljala su se istraži-

vanja i radili projekti obnove. Najprije su stručnjaci iz *IGH PC Osijek*, pod vodstvom Dragana Batinića, dipl. ing. građ., obavili ekspertizu i ustanovili da stabilnost nijedne zgrade unutar bolničkog kruga, unatoč silnim projektilima, nije narušena. Potom je *Zo-invest* iz Zagreba, pod vodstvom Vesne Šesnić, dipl. ing. arh., izradio idejni projekt obnove. Ista je tvrtka izradila glavni projekt i projekte obnove po pojedinim dilatacijama. Za sve radove u pripremi obnove u vinkovačkoj su bolnici zbog nesebičnog zalaganja vrlo zahvalni Ivani Turković Ostrogović, dipl. ing. arh., iz Križevaca. Valja reći da su u pripremi projekata sudjelovali i Ministarstvo zdravstva i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Obnova je počela na dilataciji A i dilataciji 1, gdje su smješteni dječji dispanzer, bolnička ljekarna, dječji odjel, otorinolaringologija, ginekologija i kirurgija. Izvoditelj radova bio je *Ex compasto* d.o.o iz Vinkovaca, a nadzor je obavljao *Kapun* d.o.o. iz Osijeka (nadzorni inženjer Dragutin Kapun, dipl. ing. arh.). Inače za obnovu ovog dijela bolnice još traje sudski postupak jer su loše obavljene završni radovi i vrlo loše izvedene podne obloge. Velik je problem bio što su u svakoj fazi obnove sudjelovali različiti izvođači.

Zgrada nekadašnjeg rodilišta i ratnog odjela bolnice u središtu Vinkovaca

Nastavilo se s obnovom na dilataciji 2, gdje su smješteni zajedničko predvorje, dizala i glavna toplinska stanica. Izvoditelj je bio *Rad akord* d.o.o iz Vinkovaca, nadzor je obavljala *Skica* d.o.o. iz Vinkovaca, a nadzorni inženjer bio je Željko Markasović, dipl. ing. arh. Sljedeća je faza bila obnova dijela infrastrukture, dakle transformatorske i dizelske agregatne stanice te izgradnja energetskog bloka. Radove je izvodio *Elektrometal* d.d. iz Bjelovara, koji se pokazao kao tvrtka sposobna za sve složene zadatke pri obnovi ove bolnice. Nadzor je obavljala tvrtka *Ina-konzalting* d.o.o iz Zagreba, a nadzorni inženjer bio je Slaven Cota, dipl. ing. građ.

Sljedeća je faza bila obnova kotlovnice i taj je dio obnove bio vjerojatno najproblematičniji. Izvoditelj je bio *Vratna Gora* d.o.o., zapravo HVIDRA koja je u to vrijeme imala određenu prednost u ponudama građevinskih radova. Izbio je spor i izvoditelj je istjeran s gradilišta. Poslove su završili glavni kooperanti, bilo ih je ukupno pet, kojima je to bio jedini način da vrate uloženo i da budu isplaćeni za svoje radove. Nadzor je obavljao *Tehnoprojekt* d.d. iz Vinkovaca, a nadzorni je inženjer bio Željko Markasović, dipl. ing. arh.

U nastavku se obnavljala dilatacija 3 i E i obnova tog dijela bolnice zapravo još uvijek traje. Obnavlja se bolnička kuhinja, hitan prijem, orto-

Glavni ulaz u bolnicu

Obnovljeni dio bolnice (dilatacija 1)

pedija, rodilište, centralna intenzivna njega i kirurgija u dilataciji 3, a u dilataciji E centralni laboratorij, središnja radiologija, radionica s gine-

Nedovršeni dio bolnice zvan *Skelet*

kološkom operacijskim blokom te središnji operacijski blok. Radove izvodi *Elektrometal*, d.d. iz Bjelovara, a nadzor obavlja *Tehnoprojekt* d.d. s ing. Željkom Markasovićem kao nadzornim inženjerom. Zapravo su obavljani svi građevinski radovi, čeka se samo na ugradnju opreme za koju je natječaj već raspisan i novac osiguran. Vrijednost opreme u ovom dijelu bolnice procjenjuje se na 5,6 milijuna eura.

Inače do sada je za obnovu Opće bolnice u Vinkovcima utrošen 91 milijun kuna, a za opremu (dakle bez opreme za dilatacije 3 i E) 12,5 milijuna kuna. Iako se bolnica nominalno obnavlja iz proračuna Republike Hrvatske, sadašnje se ravnateljstvo bolnice uspjelo izboriti za financiranje iz Fonda za socijalni razvoj Vijeća Europe. Dvije su godine obilazili mnoge urede, priložili mnoštvo zahtjeva i fotografija i imali različitih okapanja s tromom europskom birokracijom. No kada je 1998. obnovu bolnice prihvatilo Vijeće Europe, sve je krenulo znatno brže i svi se računi plaćaju za manje od 20 dana. Valja dodati, ističe ing. Zdenko Zagorc, da inače u Ministarstvu zdravstva nije bilo nikakvih problema i da je u obnovi zdravstvenih objekata sve izuzetno dobro "štimalo", za što su zaslužni svi dosadašnji ministri i ministrice.

U međuvremenu je započela još jedna faza obnove, obnova infrastrukture i uređenje okoliša. Uređuju se ceste, nogostupi, parkirališta, javna rasvjeta, ograda, vodoopskrba i odvodnja.

Prizemni dio zgrade *Skelet*

Valja reći da je 1995. i 1996. godine Vlada Kraljevine Norveške obnavljala zgradu poliklinike. Izvoditelj je bio *Graditelj d.d.* iz Vinkovaca, a nadzor je obavljao *Tehnoprojekt d.d.*, također iz Vinkovaca. Ta je obnova tekla u dvije faze. U prvoj fazi, koja je išla preko ondašnjeg Ministarstva obnove i razvitka, utrošeno je 660.000 dolara. No negdje je nestalo 50.000 dolara, nikada nije utvrđeno kako, pa je donator zbog toga prestao financirati građenje. Vođenje druge faze obnove preuzela je sama Opća bolnica i radovi, vrijedni približno milijun maraka, uspješno su dovedeni do kraja. Na otvorenju je bio i veleposlanik Norveške, a ta je zemlja jedna od rijetkih koja je u obnovu bolnice u Vinkovcima uložila gotov novac. Mnogo su pomagale Njemačka, Austrija i Švicarska, ali obično darovanjem uređaja i lijekova. Oprema za polikliniku kupljena je novcem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i donacijom katoličke dijeceze iz grada Neumarkta u Njemačkoj.

Još je jedan dio bolnice izgrađen novcima iz donacije. Švicarski *Caritas* darova je 250.000 švicarskih franaaka za pogon hemodijalize, a instalacije je darovao i izveo bjelovarski *Elektrometal*. Hemodijaliza je izgra-

đena 1994. godine. Preostalo je da se do kraja završi i uredi zgrada *Skeleta*, koja se sada koristi kao prostor za parkiranje automobila djelatnika bolnice. Tu će biti smješ-

Novi objekt, lijevo je zgrada dilatacije 1

tena bolnička ljekarna te poliklinike interne, neurologije i endoskopije s internim, neurološkim i očnim odjelom. U tzv. Novom objektu, ili u dograđenom dijelu bolnice koji se također mora dodatno uređivati,

smještene su ili se planira da budu smještene toplinska podstanica, sustav za demineraliziranu vodu i proizvodnja infuzijskih otopina te odjeli za pulmologiju, infektologiju i internu medicinu, a u potkrovlju uprava bolnice. Ing. Zagorc predviđa da bi kompletna obnova bolnice mogla biti dovršena do 2004. godine, dakle punih deset godina nakon njezina početka.

Razgovor s ratnim i sadašnjim tehničkim direktorom vinkovačke bolnice zaključili smo malom raspravom o postojanju dviju bliskih bolnica – vinkovačke i vukovarske, a obje imaju status županijske bolnice. Mišljenje je struke da je to potpuno opravdano, s obzirom na broj stanovnika i na etiologiju bolesti. Vjerojatno će u budućnosti vinkovačka bolnica (koja je mnogo veća) zadržati status opće bolnice, a vukovarska će se postupno sve više pretvarati u hospicij i skrbiti o nepokretnim bolesnicima. Inače sada vinkovačka bolnica ima 320 bolničkih postelja (nakon obnove će ih imati 414) i 650 zaposlenih.

Nismo, nažalost, zbog godišnjih odmora uspjeli razgovarati s ravnate-

ljem bolnice dr. Markom Reljanovićem. No u ruke nam je došao jedan dopis koji je ravnatelj vinkovačke bolnice krajem kolovoza uputio ministrici zdravstva prof. dr. sc. Ani Stavljenić Rukavina. U dopisu se

govori o planovima investicija u ovoj i u sljedeće dvije godine. Najprije se precizno navodi što je dosad obnovljeno i tvrdi se da je ukupno obnovljeno 19.019 četvornih metara površine bolnice ili 67,76 posto.

Još se tvrdi kako se u 2001. godini planira uređivanje zgrade zvane Skolet, ukupne površine 4218 m². Tu bi bile smještene 82 bolničke postelje, a ukupna je vrijednost radova i opreme procijenjena na 21 milijun kuna. U 2002. godini uredila bi se zgrada u gospodarskom dijelu bolnice, dakle patologija, praonica rublja i tehnički blok (ukupne površine 900 m²) te dodatno uredila zgrada hemodijalize. Vrijednost se tih radova procje-

njuje na 8,5 milijuna kuna. U 2003. godini konačno bi se uredila zgrada zvana Novi objekt (ukupne površine 3267 m²), u kojoj bi bile 64 bolničke postelje, a vrijednost je radova procijenjena na 13,5 milijuna kuna.

Ako se ostvari ovakav program, bili bi potpuno završeni obnova, rekonstrukcija i modernizacija Opće bolnice Vinkovci. Time bi se u cijelosti osigurao rad zdravstvenog sustava i zatvorio cijeli krug započet 1991. godine kada je bolnica oštećena u 92 posto svojih građevina i sustava. U tom su se vremenu dogodile i druge značajne promjene, poput nove administrativne podjele, promjene i porasta stanovništva, a uz brojne dru-

ge demografske promjene uzrokovane ratom i migracijom stanovništva, pojavile su se i nove bolesti i promijenila struktura mortaliteta. Ujedno su se promijenile mnoge medicinske tehnologije, a kvalitetniji medicinski rad ometala je dotrajalost i neprikladnost postojećih bolničkih kapaciteta i nedovoljan kapacitet za smještaj bolesnika. U obnovi se posebno isticala promjena ekološkog sustava te promjena zdravstvenih standarda i normativa stacionarne i polikliničko-konzilijarne zdravstvene zaštite stanovništva.

Pripremio: Branko Nadilo